

ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 157/25

Люксембург, 18 декември 2025 г.

Решение на Съда по дело C-448/23 | Комисия/Полша (Контрол за произнасяне ultra vires в практиката на Съда — Предимство на правото на Съюза)

Правова държава: полският Конституционен съд е нарушил няколко основни принципа на правото на Съюза, като не се е съобразил с практиката на Съда

Съдът на ЕС констатира и че полският Конституционен съд не е независим и безпристрастен съд поради допуснатите тежки нарушения при назначаването на трима от съдиите в него и на председателката му

В две свои решения полският Конституционен съд приема, че някои разпоредби на Договорите, така както ги тълкува Съдът, противоречат на конституцията на страната, и изрично окачествява практиката на Съда относно правото на ефективна правна защита¹ като постановена при превишаване на предоставените на Съда правомощия (ultra vires). Тъй като смята, че тези съдебни решения са издадени в нарушение на редица основни принципи на правото на Съюза, включително принципа за предимството на правото на Съюза, Европейската комисия предявява пред Съда иск срещу Полша за установяване на неизпълнение на задължения. Съдът уважава този иск и постановява, че Полша не е изпълнила задълженията си, тъй като полският Конституционен съд е действал в нарушение на принципа на ефективна съдебна защита и не се е съобразил с предимството, автономността, ефективността и еднаквото прилагане на правото на Съюза, както и със задължителната сила на актовете на Съда. Съдът уважава иска на Комисията и в частта, в която тя сочи тежки нарушения при назначаването на трима от съдиите в полския Конституционен съд и на председателката на този съд, които създават съмнения в статута на този конституционен съд като създаден със закон независим и безпристрастен съд по смисъла на правото на Съюза.

В две свои решения, постановени на 14 юли и 7 октомври 2021 г., полският Конституционен съд обявява някои разпоредби на Договорите, така както ги тълкува Съдът на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът“), за несъвместими с конституцията на страната. Тези конституционни решения са постановени в контекста на практиката на Съда относно независимостта на полското правосъдие.

Във въпросните решения по същество се отрича признатото от Съда правомощие на националните съдилища да осъществяват контрол за законност на процедурите за назначаване на магистрати, включително на решенията на полския Национален съдебен съвет, и да се произнасят по наличието на пороци в тези процедури². Освен това с тях се отхвърлят наложените от Съда временни мерки относно организацията и компетентността на полските съдилища и производството пред тях³.

Европейската комисия смята⁴, че тези решения на полския Конституционен съд накръняват принципа на ефективна съдебна защита, принципите на автономност, предимство, ефективност и еднакво прилагане на правото на Съюза, както и принципа на задължителната сила на практиката на Съда, и затова сезира Съда с иск срещу Полша за установяване на неизпълнение на задължения.

С иска си Комисията изтъква и допуснати нарушения при назначаването на трима съдии⁵ и на председателката на полския Конституционен съд⁶. Според Комисията този конституционен съд не представлява независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон.

В решението си **Съдът изцяло уважава иска на Комисията и констатира неизпълнението на задължения от страна на Полша.**

Съдът отбелязва, че решението, постановено от полския Конституционен съд на 7 октомври 2021 г., противоречи на принципа на ефективна съдебна защита, доколкото в разрез с практиката на Съда отрича правомощието на националните съдилища да осъществяват контрол за законност на процедурите за назначаване на магистрати, включително на решенията, с които Националният съдебен съвет предлага кандидати за тези назначения, както и правомощието им да се произнасят по наличието на пороци в тези процедури. С решението си от 14 юли 2021 г. полският Конституционен съд също се произнася в противоречие с този принцип, като отказва да признае задължителната сила на наложените от Съда временни мерки относно организацията и компетентността на полските съдилища и производството пред тях.

Освен това спорните решения поставят под съмнение основните характеристики на правния ред на Съюза, понеже отричат принципите на автономност, предимство, ефективност и еднакво прилагане на правото на Съюза, както и принципа на задължителната сила на практиката на Съда, като създават пречка за полските публични органи да прилагат нормите на първичното право на Съюза.

Съдът припомня, че **Полша не може да изтъква конституционната си идентичност**, за да се отклонява от спазването на общите ценности, прогласени в член 2 ДЕС, като правовата държава, ефективната съдебна защита и независимостта на правосъдието. Всъщност на тези ценности се гради самата идентичност на Съюза, към който Полша се е присъединила по свой избор. **След присъединяването тези ценности добиват конкретно изражение в определени правно обвързващи задължения, от които държавите членки не могат да се освобождават.**

Наред с това, **националните съдилища не могат да определят едностранно обхвата и границите на предоставената на Съюза компетентност.** Тези въпроси неизбежно предполагат тълкуване на правото на Съюза и в рамките на установената с Договорите правораздавателна система са от изключителната компетентност на съдилищата на Съюза. Особено автономността и ефективността на правния ред на Съюза не допускат никакъв външен контрол над актовете, които Съдът постановява при упражняването на изключителната си компетентност да дава окончателно и задължително тълкуване на правото на Съюза и да осъществява контрола за законност на актовете на Съюза. Евентуалните съмнения на националните съдилища относно обхвата на правомощията на Съюза или относно валидността на даден акт от правото на Съюза с оглед на това дали този акт не излиза извън правомощията на Съюза или пък не е издаден в нарушение на изискването Съюзът да зачита националната идентичност на държавите членки⁷, могат да бъдат отстранявани само в диалог със Съда, посредством преюдициалното производство. Това важи включително когато тези съмнения се отнасят до даденото от Съда тълкуване на правото на Съюза.

Накрая, Съдът заключава, че назначенията на трима съдии в полския Конституционен съд през декември 2015 г. и на председателката на този съд през декември 2016 г. са извършени в нарушение на основополагащи правила на процедурите за назначаване в Полша. Поради това **полският Конституционен съд не отговаря на изискванията за създаден със закон независим и безпристрастен съд по смисъла на правото на Съюза.**

ЗАБЕЛЕЖКА: Искът за установяване на неизпълнение на задължения, насочен срещу държава членка, която не е изпълнила произтичащите си от правото на Съюза задължения, може да се предяви от Комисията или от друга държава членка. Ако Съдът установи неизпълнението, съответната държава членка трябва да се съобрази със съдебното решение в най-кратък срок.

Когато прецени, че държавата членка не се е съобщила със съдебното решение, Комисията може да предяви нов иск, с който да поиска налагане на имуществени санкции. Ако обаче на Комисията не са съобщени мерките за транспониране на дадена директива, по нейно предложение Съдът може да наложи санкции още с първото съдебно решение.

Неофициален документ за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст на съдебното решение и евентуално резюмето му](#) се публикуват на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293.

Кадри от обявяването на решението могат да се намерят на „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Поддържайте връзка!

¹ Закрепен в член 19, параграф 1, втора алинея ДЕС.

² Решения на Съда от 2 март 2021 г., A.V. и др. (Назначаване на съдиите във Върховния съд — Жалби), [C-824/18](#) (вж. прессъобщение № [31/21](#)), и от 6 октомври 2021 г., W. Ž. (Колегия за извънреден контрол и публични въпроси на Върховния съд — Назначаване), [C-487/19](#) (вж. прессъобщение № [173/21](#)).

³ С определение от 8 април 2020 г., Комисия/Полша (Дисциплинарен режим на съдиите), [C-791/19 R](#) (вж. прессъобщение № [47/20](#)), Съдът задължава Полша да спре прилагането на разпоредбите, които предоставят на дисциплинарната колегия на Върховния съд правомощието да се произнася по дисциплинарни дела относно съдии. Целта на тази мярка е да се опази правото на ефективна съдебна защита, предвид наличието на съмнения в независимостта и безпристрастността на дисциплинарната колегия.

⁴ Вж. [прессъобщението](#) на Комисията.

⁵ През декември 2015 г. осмият Сейм избира трима души на мястото на съдии с изтекъл мандат, въпреки че през октомври 2015 г. седмият Сейм вече е избрал трима други съдии на същите длъжности. В свои решения от 3 и 9 декември 2015 г. полският Конституционен съд постановява, че изборът на тримата съдии от осмия Сейм е извършен в нарушение на Конституцията. Въпреки това избраните през декември 2015 г. лица полагат клетва пред президента на Полша и са допуснати да заседават като съдии, докато избраните през октомври 2015 г. съдии не получават възможност да встъпят в длъжност.

⁶ Общото събрание за определяне на кандидатите за тази длъжност е свикано в самия ден, в който е трябвало да се състои, и не включва всички съдии от Конституционния съд (един отсъства). От четиринадесетте присъстващи съдии осем отказват да участват в гласуването и поискват отлагане, за да може да присъства и 15-ият член на този съд. Кандидатката за председател, назначена впоследствие на тази длъжност от президента на Полша, е избрана с пет гласа, сред които и гласовете на тримата съдии с оспорвано назначение. Постановено е обаче, че представянето на кандидати, които не са събрали подкрепата на мнозинството от съдиите, е в противоречие с полската Конституция.

⁷ Съгласно член 4, параграф 2 ДЕС.